

Keuruun laaja hyvinvointisuunnitelma ja - kertomus 2021-2026

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

Taustatietoa

Elinkeinoelämä ja -talous

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

Hyvinvoinnin indikaattorit

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUOSILLE 2021 - 2026

- 1 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 2 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 3 Tavoitteet
 - 3.1 Ehkäisevä työ
 - 3.2 Elinvoima
 - 3.3 Kulttuuri
 - 3.4 Liikunta
 - 3.5 Mielenhyvinvointi
 - 3.6 Osallisuus
 - 3.7 Ravitsemus

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 4 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Lähteet

JOHDANTO

Hyvinvoinnin edistäminen on yksi kunnan perustehtävistä. Asukkaiden hyvinvointi on yhteydessä mm. koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, vesihuoltoon, ympäristön tilaan, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin. Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään yhdessä vapaaehtoisten, yhteisöjen, järjestöjen, yritysten ja seurakuntien kanssa.

Hyvinvoinnin voidaan THL:n (2023) määritelmän mukaan katsoa koostuvan kolmesta osa-alueesta:

- Terveys
- Materiaalinen hyvinvointi
- Koettu hyvinvointi, elämänlaatu

Hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä voidaan tarkastella sekä yhteisön että yksilön näkökulmasta. Yhteisön hyvinvointiin vaikuttavat mm. asuinolot ja ympäristö, toimeentulo sekä työllisyys ja työolot. Yksilön hyvinvointiin vaikuttavat vastaavasti mm. sosiaaliset suhteet, onnellisuus, sosiaalinen pääoma ja itsensä toteuttaminen.

Valtuustokausittain laadittavassa laajassa hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä. Tavoitteena on tuoda esille kuntalaisten hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet, sekä kuvata tehtyjä toimenpiteitä, tehdä johtopäätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia valtuustokaudelle.

Valtuustokauden merkittävänä uudistuksena Keski-Suomen hyvinvointialue aloitti toimintansa ja ryhtyi vastaamaan 1.1.2023 alkaen noin 273 000 keskisuomalaisen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluista. Aiemmin kunnat, kuntayhtymät ja pelastuslaitokset ovat järjestäneet nämä palvelut.

Kunnalla on velvollisuus laatia hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka pohjautuu lakiin Sosiaali ja terveydenhuollon järjestämisestä lukuun 6 (612/2021).

Laissa todetaan:

"Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä."

Tästä asiakirjasta ilmenee Keuruun kaupungin laaja hyvinvointisuunnitelma ja seurattavat indikaattorit valtuustokaudelle 2021-2025. Asiakirjassa on suunnitelmaosio, josta ilmenee tavoitteet ja toimenpiteet valtuustokaudelle. Vuosien 2021-2022 välisenä aikana hyvinvointikertomuksien vuosiraportit on hyväksytty kaupunginvaltuustossa. Laaja hyvinvointisuunnitelma työstettiin vuosina 2023-2024.

Kertomuksen ensimmäinen osa koostuu nykytilan kuvailusta ja indikaattoritiedoista. Toinen osio koostuu suunnitelmaosuudesta, josta ilmenee tavoitteet ja toimenpiteet suunnitelmakaudelle. Seuraava laaja hyvinvointisuunnitelma on tarkoitus laatia vuonna 2026.

Taustatietoa

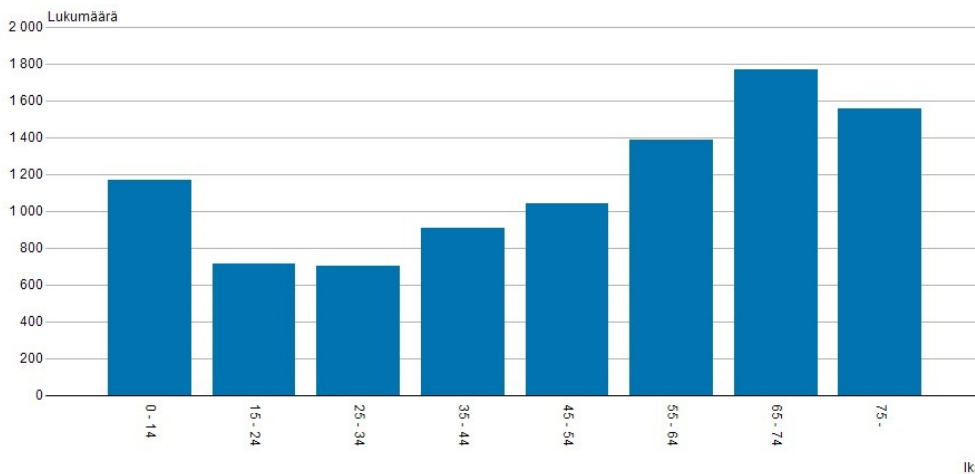
Keuruu on noin 9 250 (31.12.2022) asukkaan kaupunki läntisessä Keski-Suomessa. Etäisyys Jyväskylään on noin 60 km ja Tampereelle 120 km. Keuruu on pinta-alaltaan laaja (1430 km²) vesistöjen ympäröimä asutukseltaan harvaan asuttu maaseutumainen kaupunki.

Vuonna 2022 Keuruulla syntyi 49 lasta ja kuoli 156 henkilöä. Keuruulla on valtakunnan keskiarvoa vähemmän 0-18-vuotiaita lapsia (Keuruulla 16,5% väestöstä, koko maa 19,5%). Lisäksi Keuruulaisista perheistä vuoden 2022 tilaston mukaan oli vähemmän lapsiperheitä verrattuna koko maan keskiarvoon (Keuruulla 29,8%, koko maa 37,7%).

Keuruun väestörakenne ikäryhmittäin on kuvattuna alla olevaan taulukkoon 1.

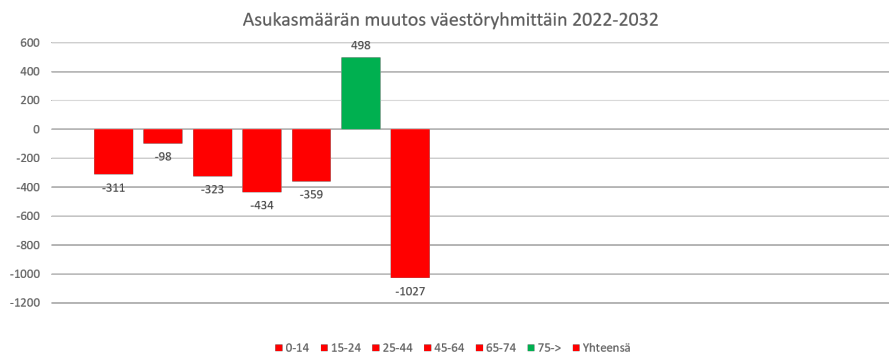
Väestö 31.12. muuttujina Ikä. Keuruu, Väestö 31.12., 2022.

Taulukko 1. Keuruun väestörakenne ikäryhmittäin (vuodelta 2022, väkiluku 9 250 asukasta).

Sitran (2023) mukaan vauraissa maissa väestön syntyvyys jatkaa laskuaan. Väestökehityksen trendinä väestö keskittyy Etelä-Suomeen sekä muutamaankin kasvukeskukseen. Lisäksi muutto maalta kaupunkiin yleistyy globaalisti. Samanaikaisesti väestö ikääntyy Suomessa ja huoltosuhde heikkeenee.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Keuruun asukasmäärä vähenee 1027 asukkaalla vuoteen 2032 mennessä, jolloin asukasennuste olisi 8 223 henkilöä. Alla olevasta taulukosta 2 ilmenee väestömäärän muutos ikäryhmittäin.

Taulukko 2. Asukasmäärän muutos ikäryhmittäin Keuruulla 2022-2032.

Ennusteisiin liittyviä huomioita väestökehityksestä:

- Väestö ikääntyy -> Ikääntyneiden palveluiden tarve lisääntyy.
- Syntyvyys on vähentynyt, mutta tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuosittainen syntyvyys tulee asettumaan noin 50 lapseen vuodessa.
- Työikäinen väestö vähenee merkittävästi tulevan vuosikymmen aikana.

Elinkeinoelämä ja -talous

Keuruun seudun suurimpia työllistäjiä olivat vuonna 2023 Keski-Suomen hyvinvointialue, Keuruun kaupunki, HT-laser yhtiöt, Suomen Vesileikkaus Oy, Vaissi Oy, Reka Kaapeli Oy sekä Otavan Kirjapaino Oy (Keulink 2023).

Suurimmat toimialat vuonna 2022 olivat:

1. Teollisuus (780 henkilöä)
2. Terveys- ja sosiaalipalvelut (646 henkilöä)
3. Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus (329 henkilöä)
4. Koulutus (208 henkilöä)
5. Rakentaminen (181 henkilöä)

Työpaikkojen omavaraisuusaste on 98 prosenttia vuonna 2021. Tämä tarkoittaa sitä, että Keuruulla on enemmän työikäistä väestöä, mitä on tarjolla olevia työpaikkoja (Keski-Suomen liitto 2022).

Tietoa tiivistetysti:

- Keuruun työttömyysaste oli vuonna 2022 keskiarvolta n. 8,6%. Luku oli Keski-Suomen 4. pienin ja alle maan keskiarvon.
- Keuruun seutukunnan yritysten henkilöstömäärän kehitys on ollut kasvusuuntaista vuosien 2015-2022 välillä. Keuruun seutukunnan yritysten henkilöstön määrä on kasvanut toiseksi eniten Keski-Suomen seutukunnista.
- Keuruun seudun yritysten liikevaihto on kehittynyt suotuisasti. Kehitys on ollut kuitenkin alle valtakunnan keskiarvon.
- Keuruun koulutustaso on noussut merkittävästi 2000-luvun alkuun verrattuna. Koulutustaso on kuitenkin alle valtakunnan keskiarvon.
- Keuruun kaupungin tuloveroprosentti oli vuonna 2023 9,11%. Suomen keskiarvo oli vuonna 2023 7,38%.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

Vuosina 2017-2021 Keuruun kaupungin investointitaso laski jonkin verran, sillä aiemmalla valtuustokaudella oli investoitu paljon. Valtuustokausi alkoi juhlallisissa merkeissä kun Suomi 100 vuotta -juhallisuudet täyttivät vuoden eri tapahtumien muodossa.

Merkittävimpinä rakennusprojekteina ajanjaksolla valmistui mm. Keurusjumpan rakennuttama Jumppahalli vuonna 2018. Ajanjaksolla järjestettiin valtukunnallisina tapahtumina mm. Juhannuskonferenssit, Keuruun markkinat, runopalkinnon jako sekä hiihdon SM ja nuorten SM kisat.

Ajanjakson loppupuolta haastoi korona-pandemia. Tämä vaikutti merkittävästi ihmisten kohtaamismahdollisuuksiin. Toisaalta toimintatavat muuttuivat ja uudistuivat mm. digitalisaatio kehittyi. Pandemian jälkeen palveluiden käyttäjä- ja osallistujamäärät ovat laskeneet, mutta viime vuosina ne ovat nousseet. Kaikissa ei kuitenkaan koronaa edeltävälle tasolle.

Pandemialla on ollut ilmeinen vaikutus nuorison ja Keuruun kaupunki on satsannut merkittävästi nuorison hyvinvointiin. Lisäksi valtuustokaudella panostettiin vanhuspalveluihin ja ajanjaksolle ajoittautui hyvinvointialueuudistuksen valmistelu.

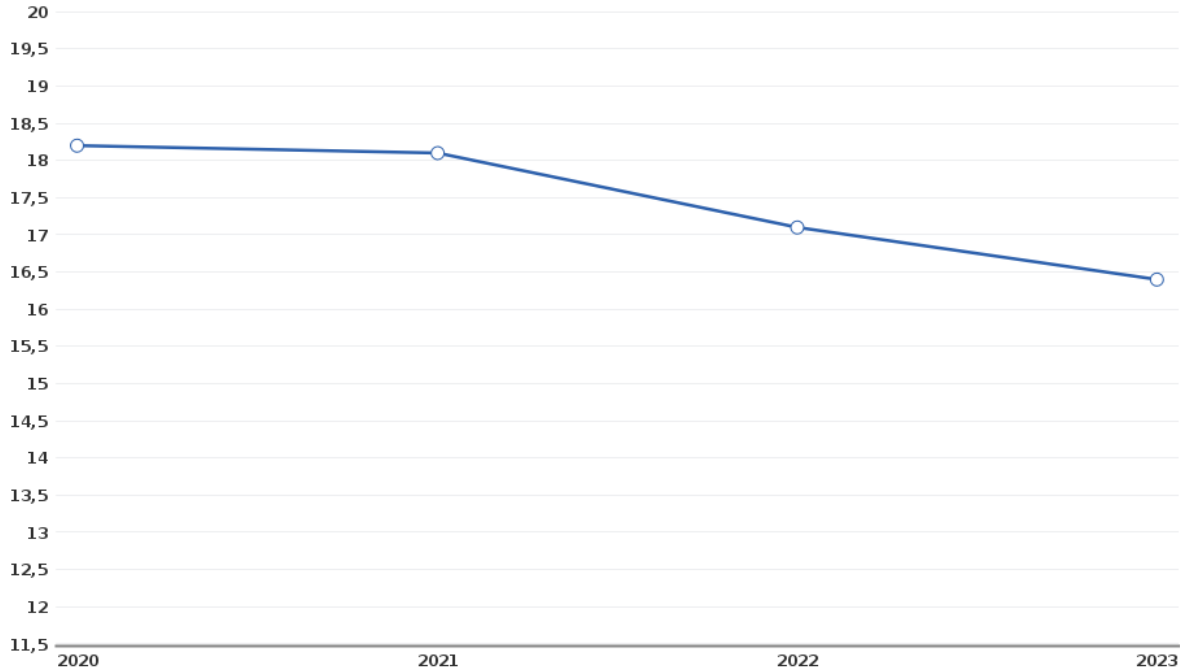
Suomi
Finland
100

Hyvinvoinnin indikaattorit

Tiivistelmä:

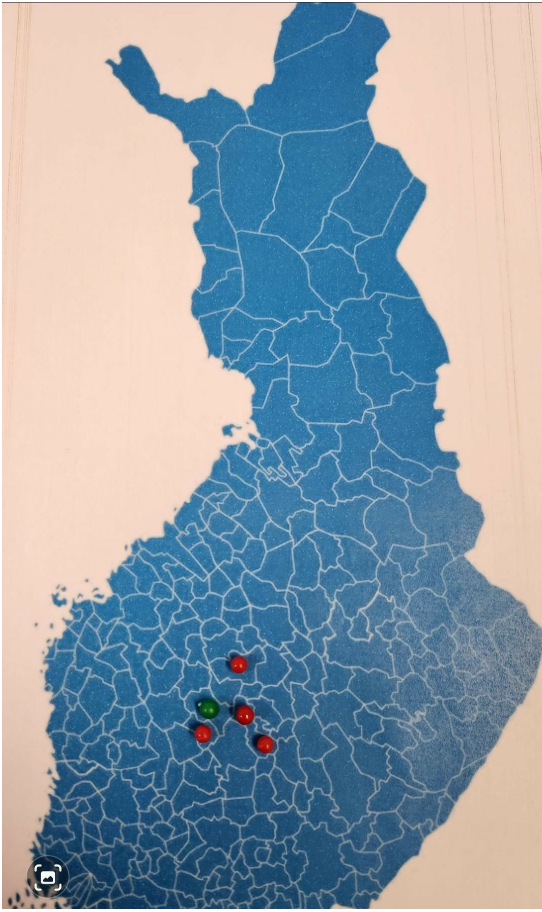
- Keuruun kaupungin HYTE-kerroin on laskenut vuodesta 2020 vuoteen 2023. Viimeisimmän vuoden lasku asukasta kohden on 17,1€/asukas -> 16,4€/asukas. Valtion osuuksissa tämä tarkoittaa n. 11 500 euroa. Alla olevasta taulukosta 3 ilmenee asukaskohtaisen HYTE-kertoimen määrän kehitys vuosina 2020-2023.

Taulukko 3 HYTE-kerroin vuosina 2020-2023.

Alle koottuun indikaattoritietoon on valittu vertailualueiksi:

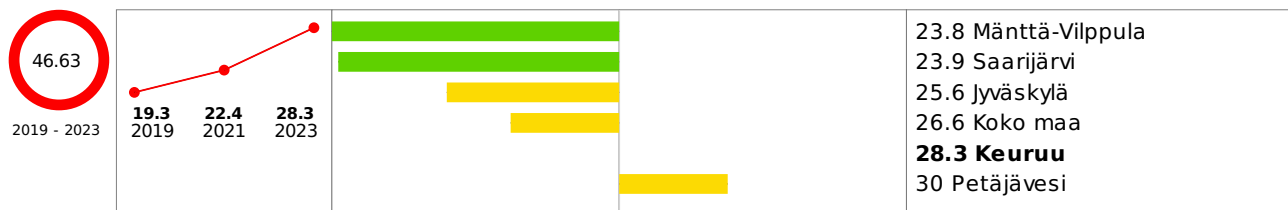
- Mänttä-Vilppula
- Saarijärvi
- Petäjävesi
- Jyväskylä
- Koko maa

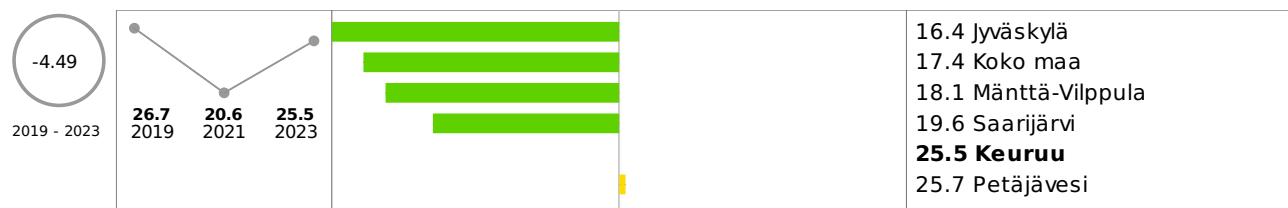
Talous

HYTE-kerroin

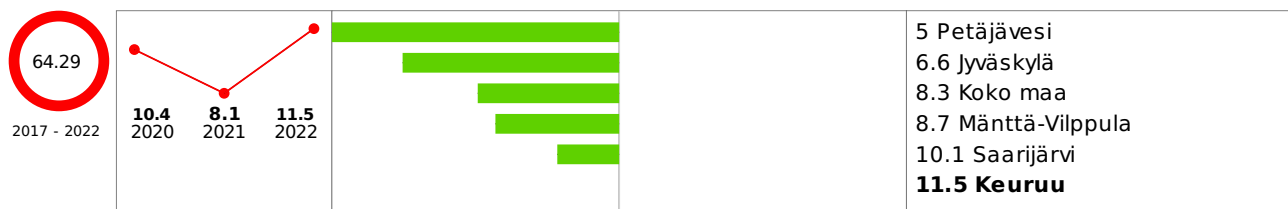
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

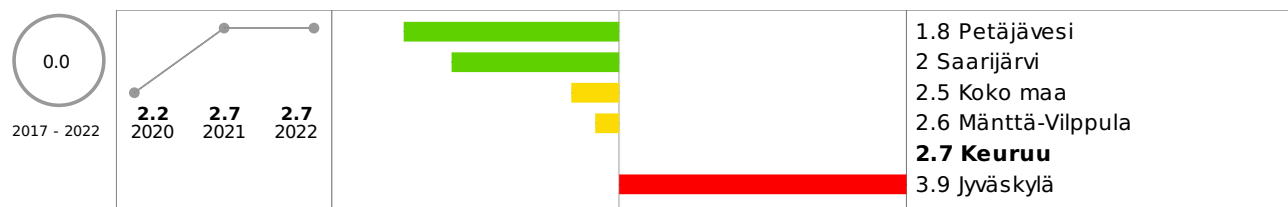
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

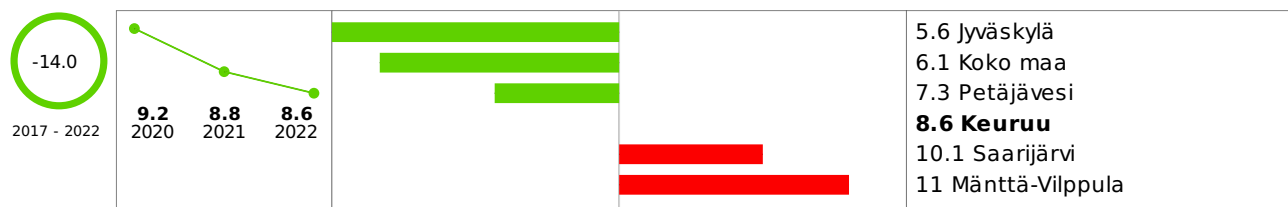
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

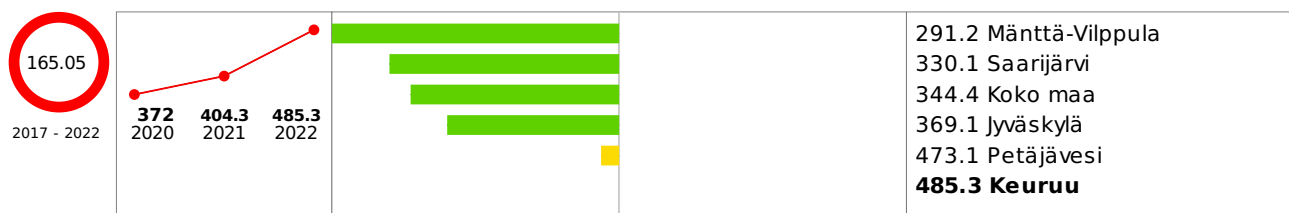
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

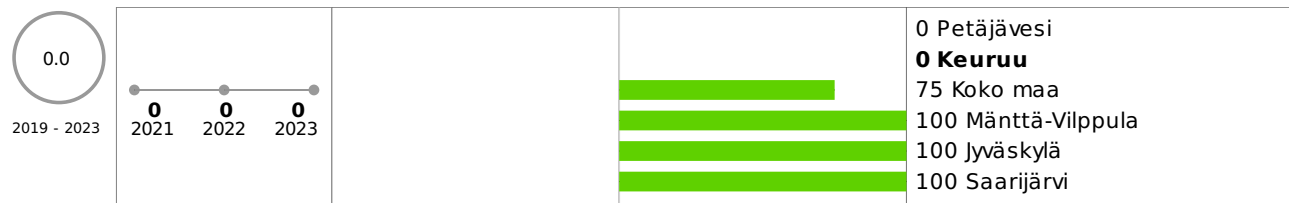
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

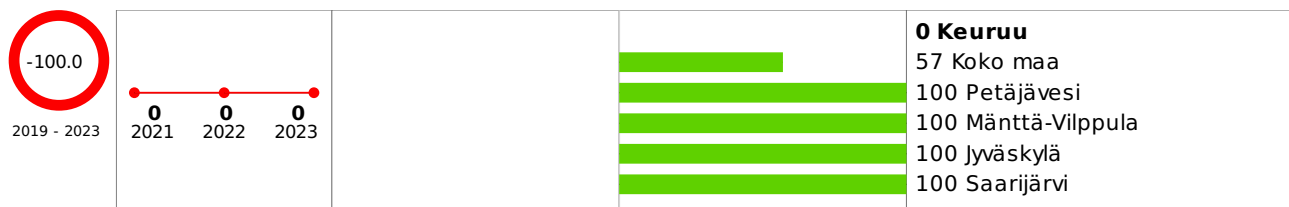
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

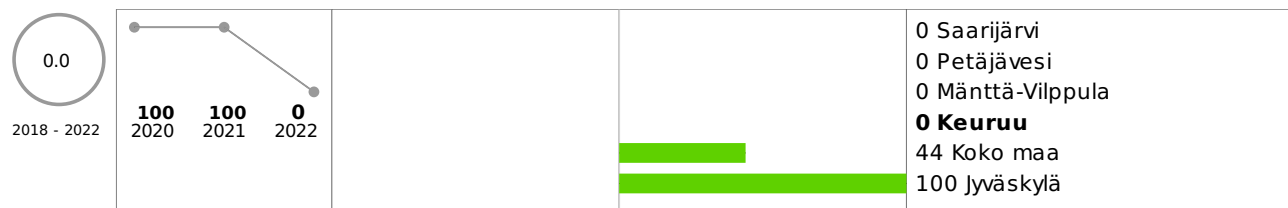
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

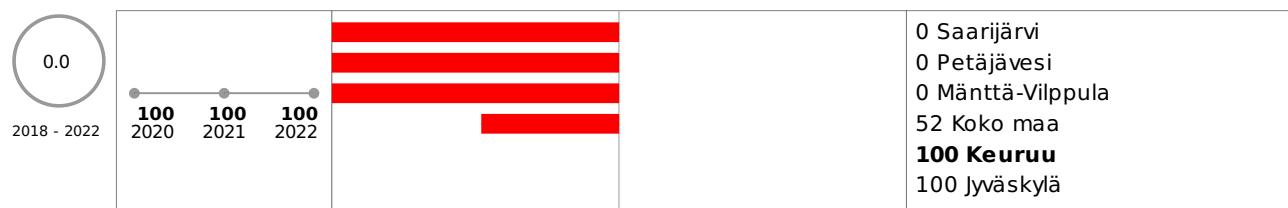
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

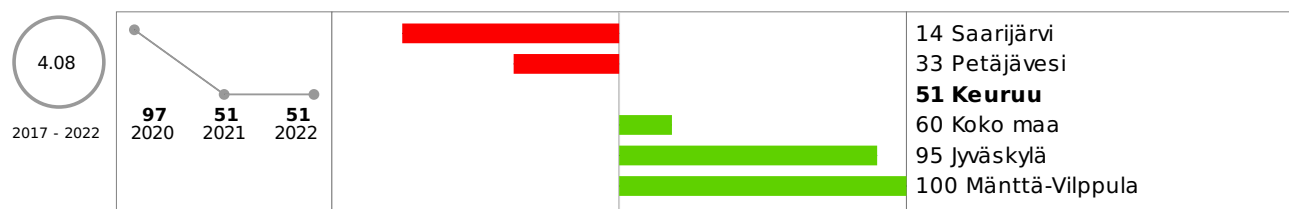
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

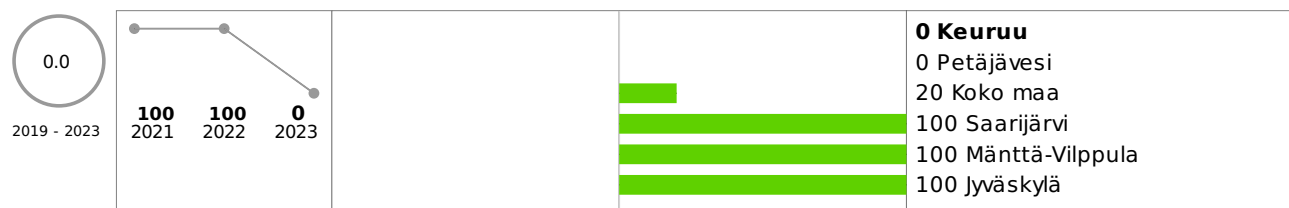
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

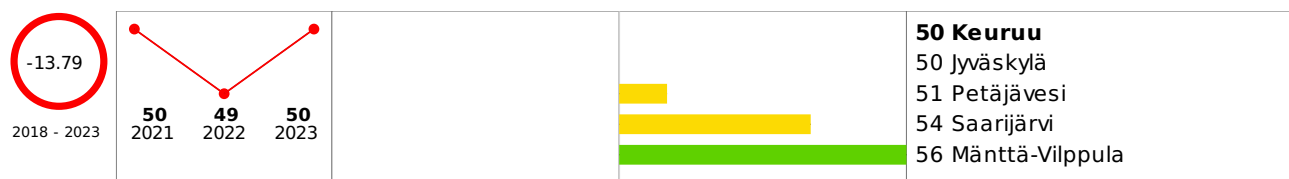
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

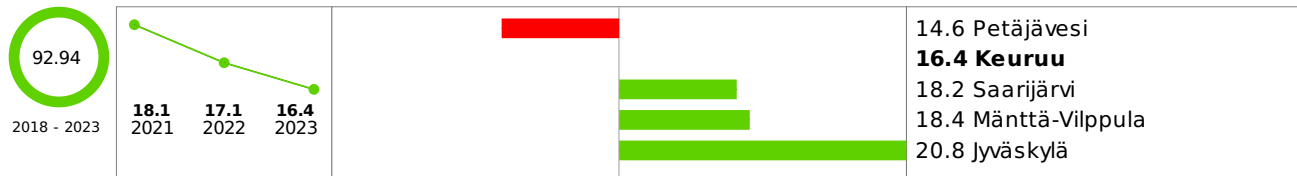
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

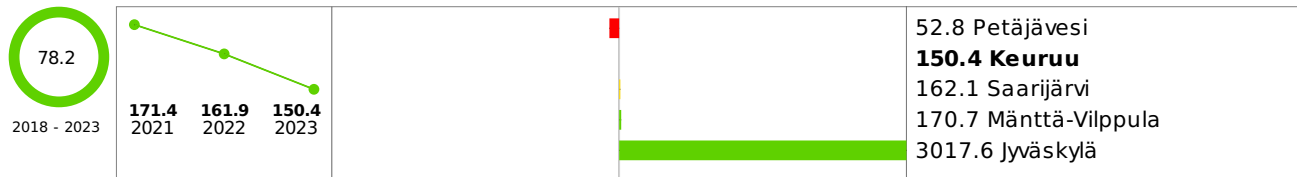
HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

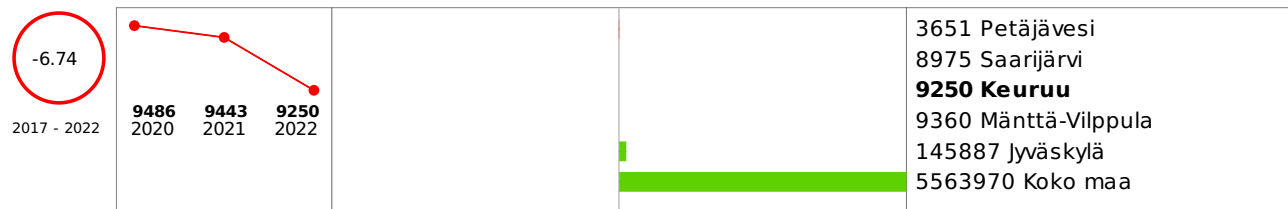
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

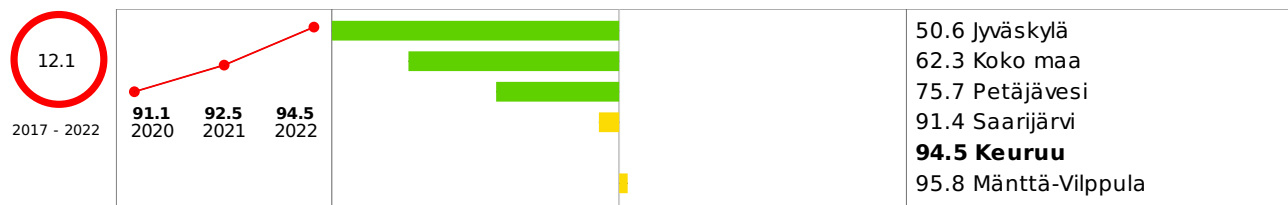
Perustiedot

Väestö

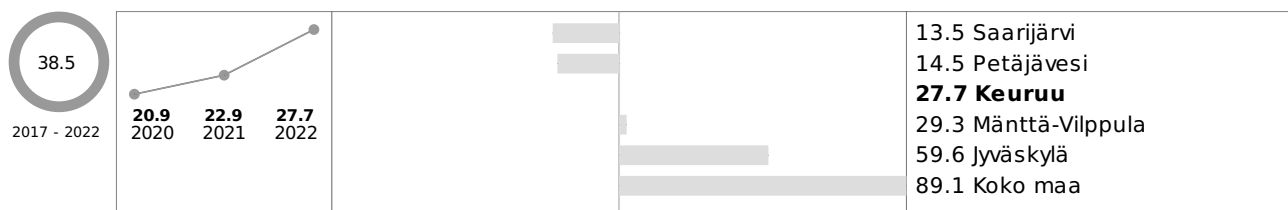
Väestö 31.12.

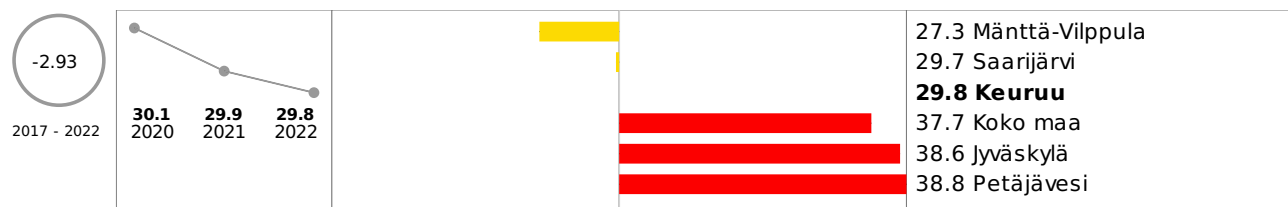
Huoltosuhte, demografinen

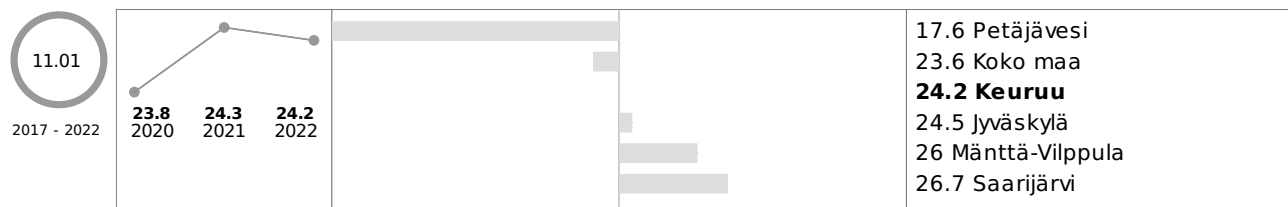
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

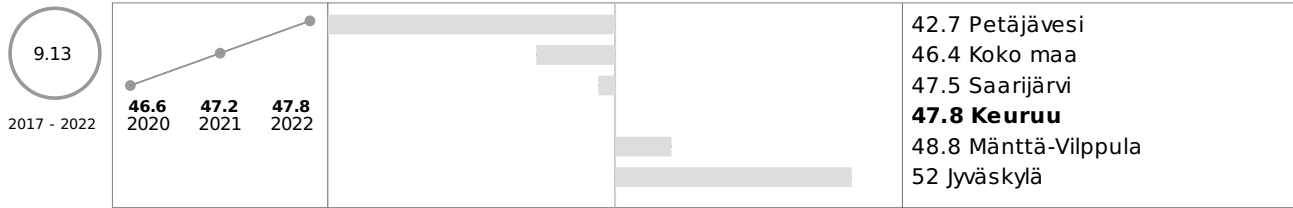
Lapsiperheet, % perheistä

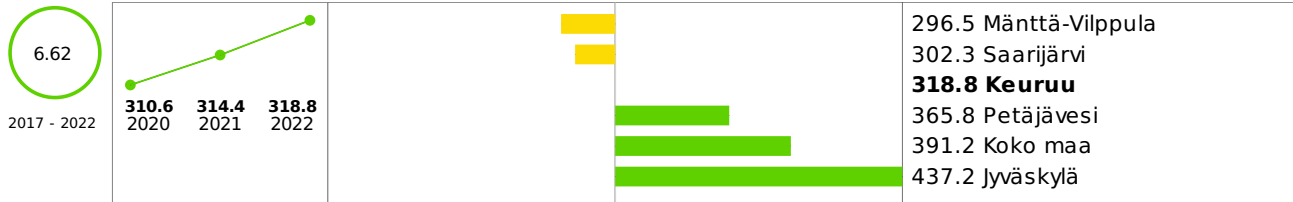
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

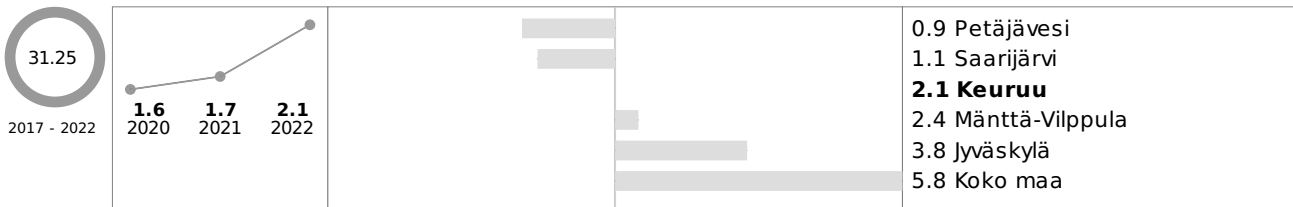
Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

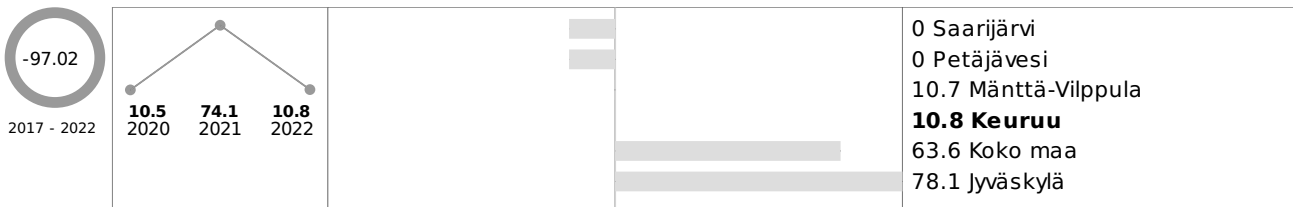
Koulutustasomittain

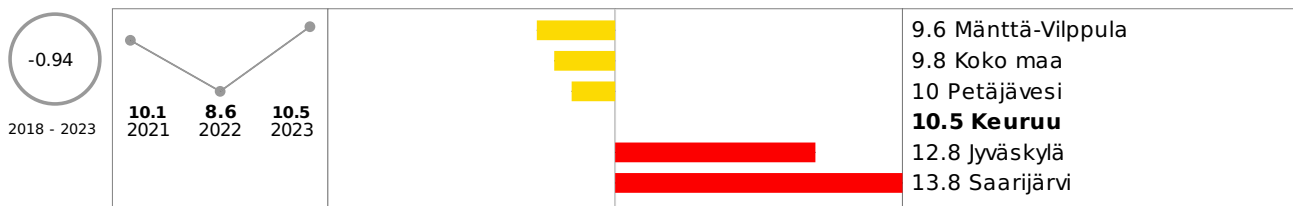
Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä

Vastaanotetut pakolaiset / 100 000 asukasta

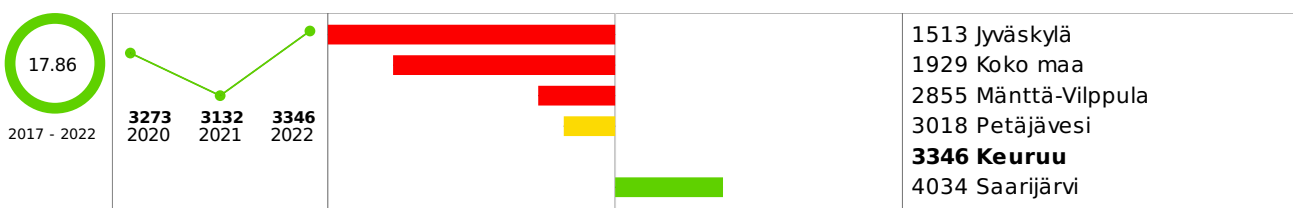

Työttömät, % työvoimasta

Tulot

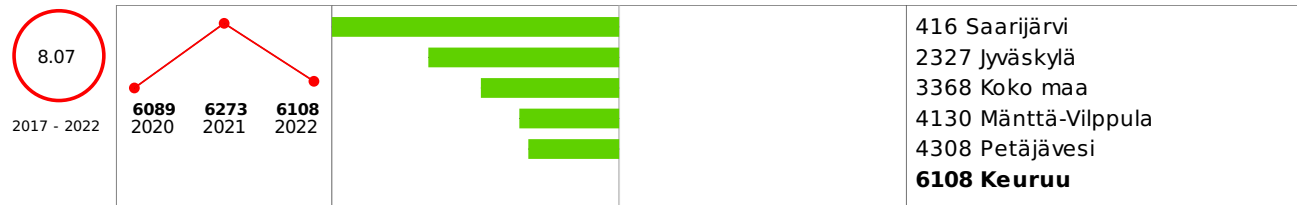
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

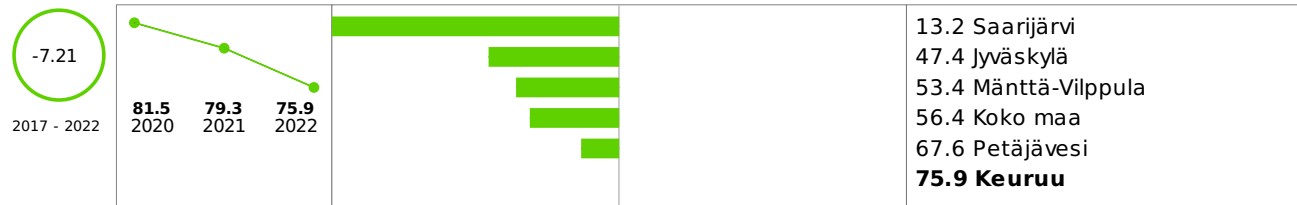
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

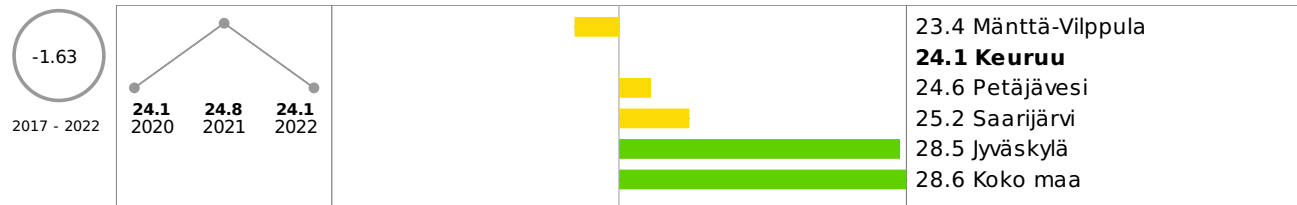
Lainakanta 31.12., euroa / asukas

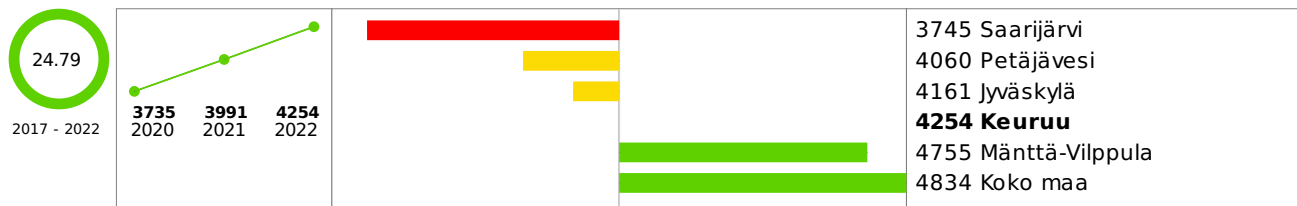
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Verotulot, euroa / asukas

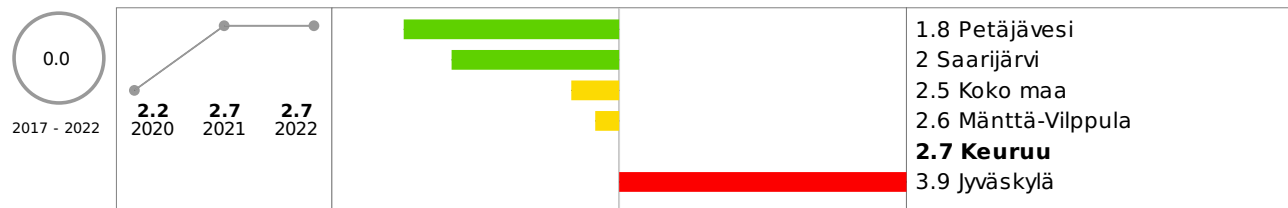

Elinvoima

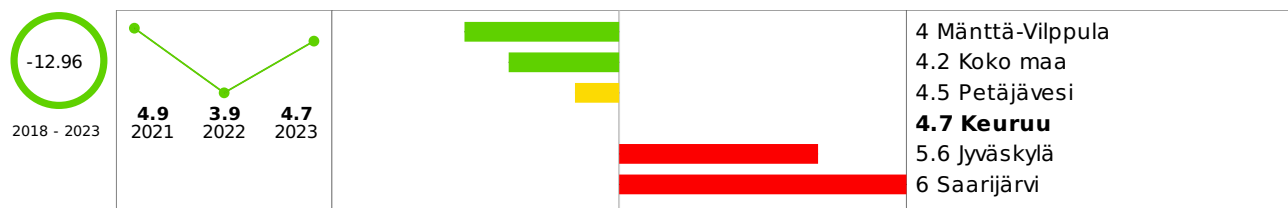
Elinvoima

Työllisyys

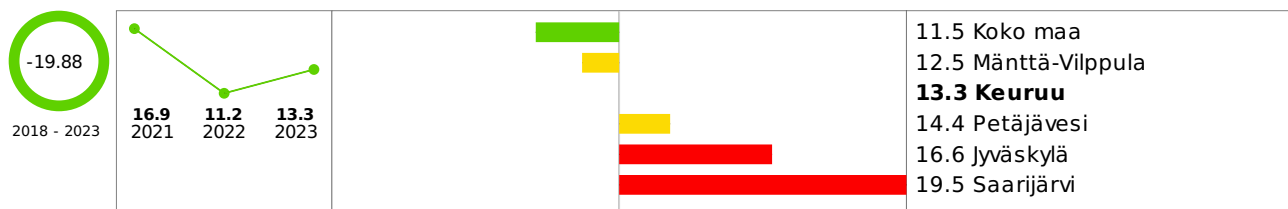
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

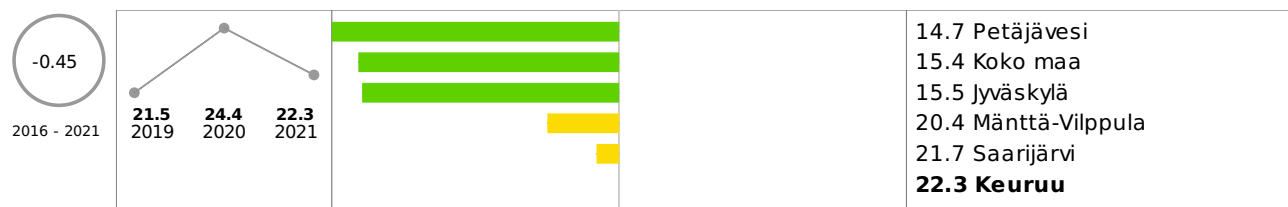
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta tyovoimasta

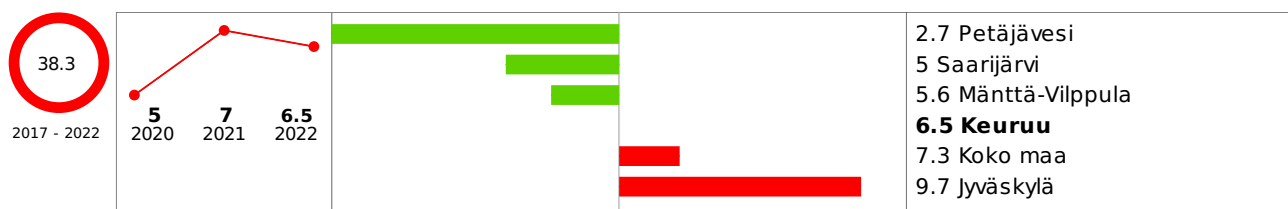

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

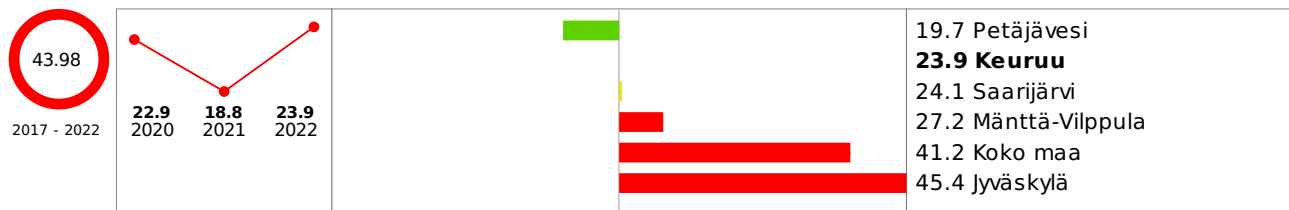

Turvallisuus

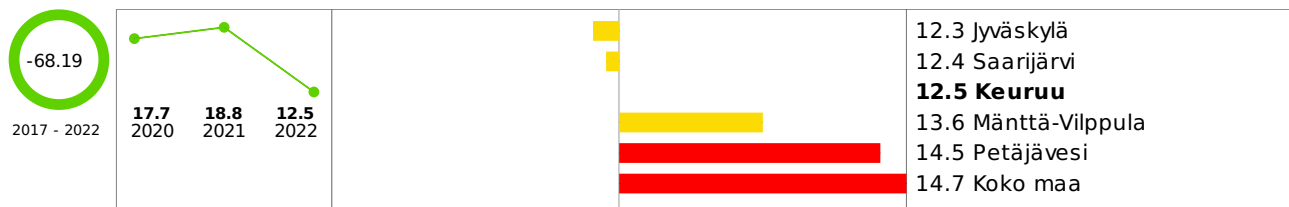
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1 000 asukasta

Ympäristö

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

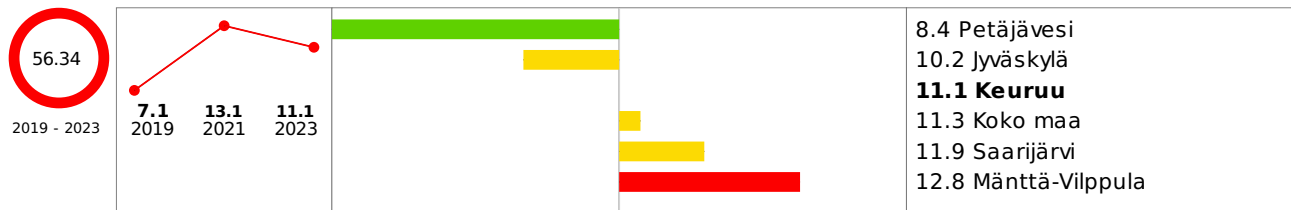
Elinvoima - Yhteenveto

Ylläolevien indikaattoreiden lisäksi vuosittaisissa hyvinvointikertomuksen katsauksissa seurataan ajankohtaisia tutkimustuloksia mm. seutukaupunki-kyselyn ja kuntalaiskyselyn tuloksia.

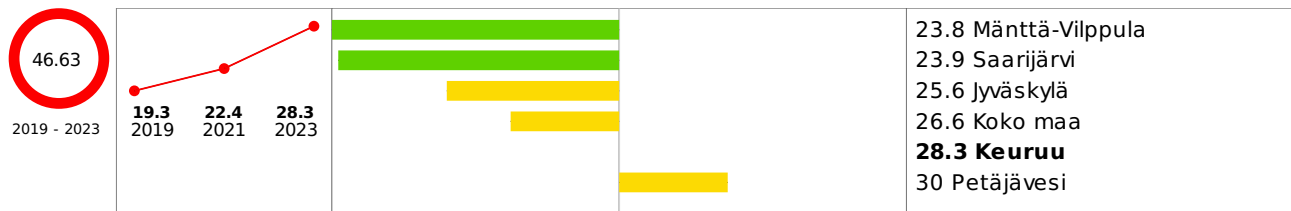
Lapset, nuoret ja perheet

Terveys

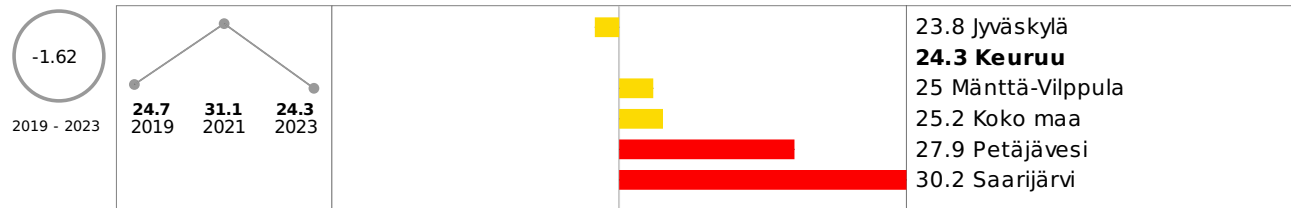
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

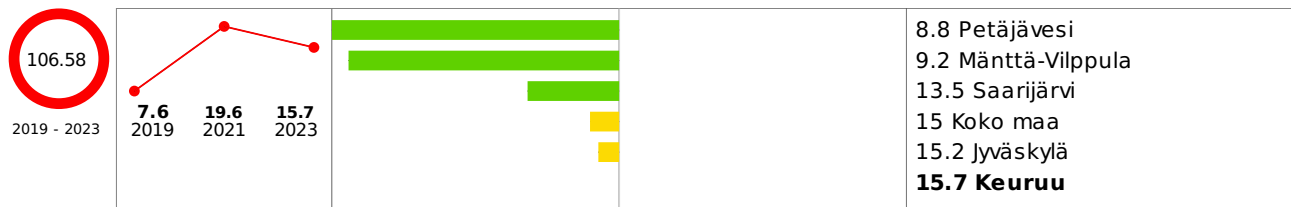

Yksinäisyys

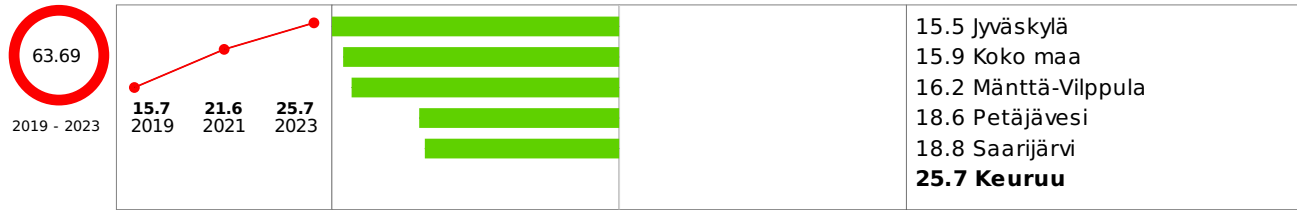
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

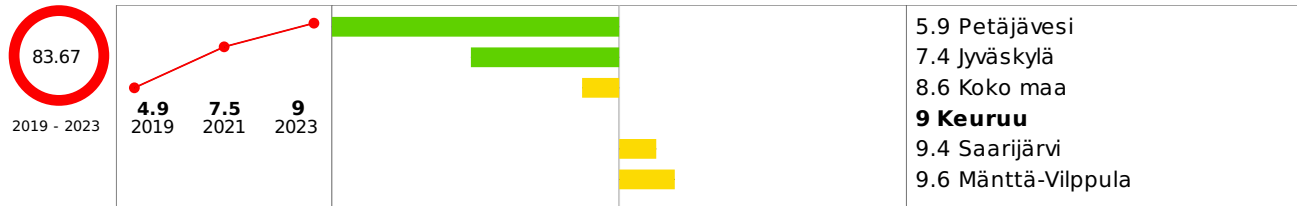

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Kiusaaminen

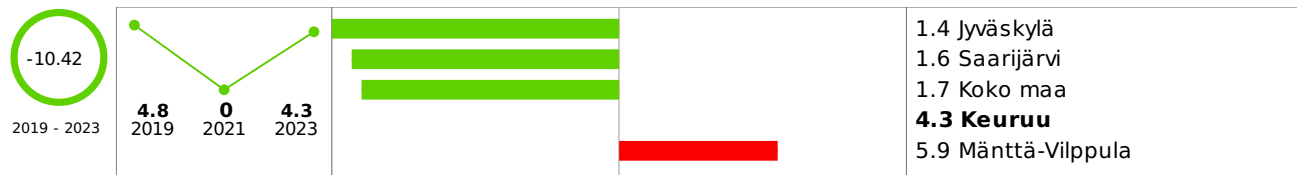
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

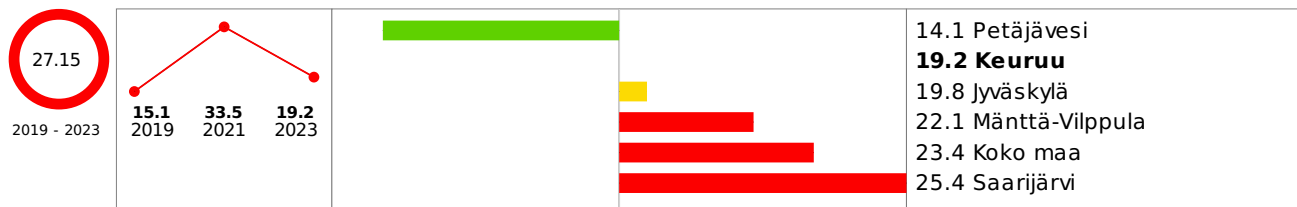

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveys

Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

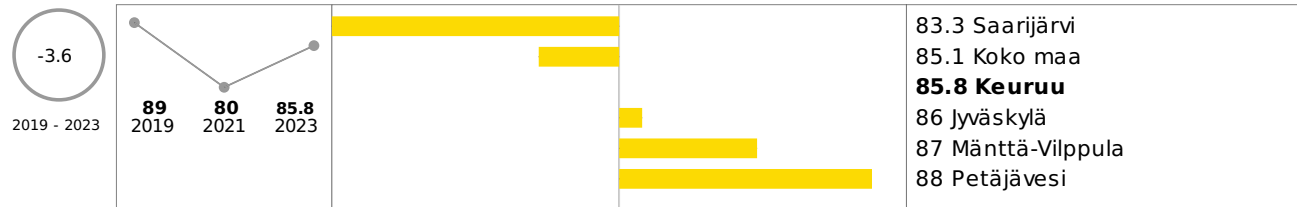

Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

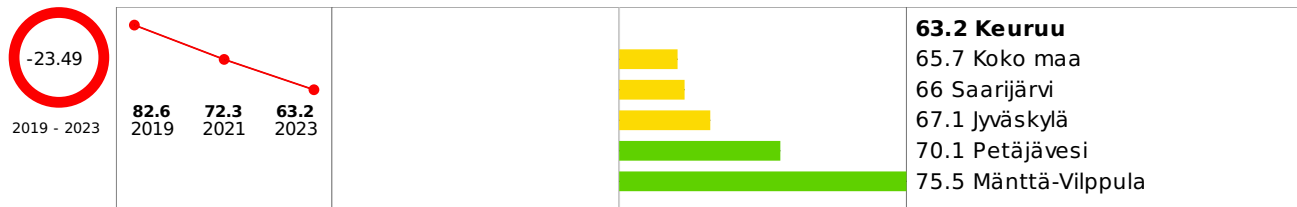

Onnellisuus

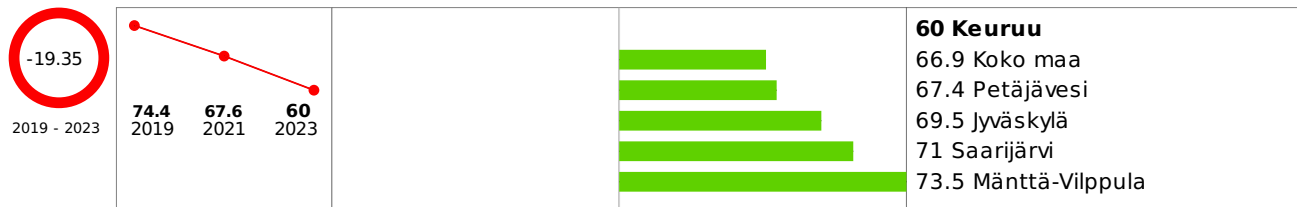
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

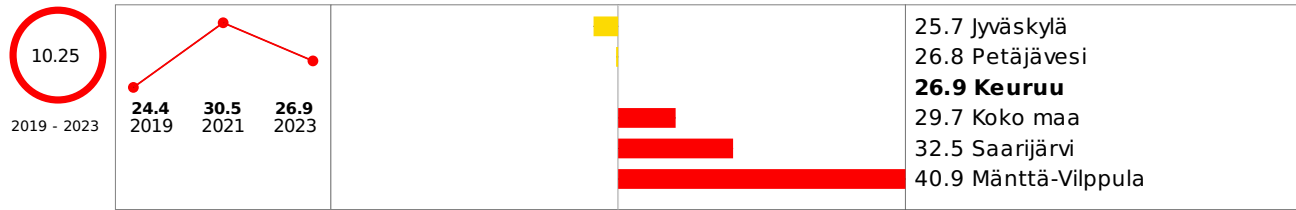

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

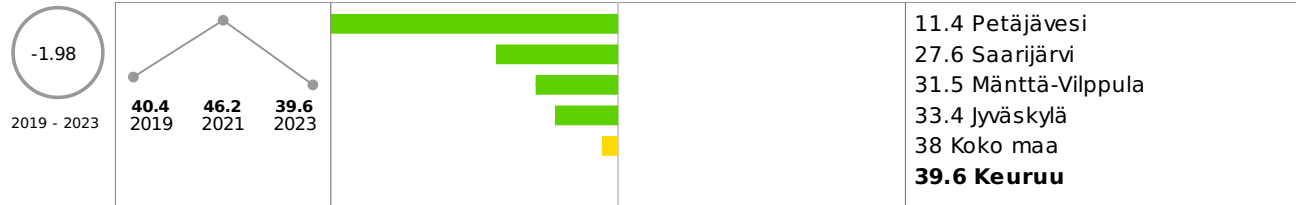

Ravitsemus

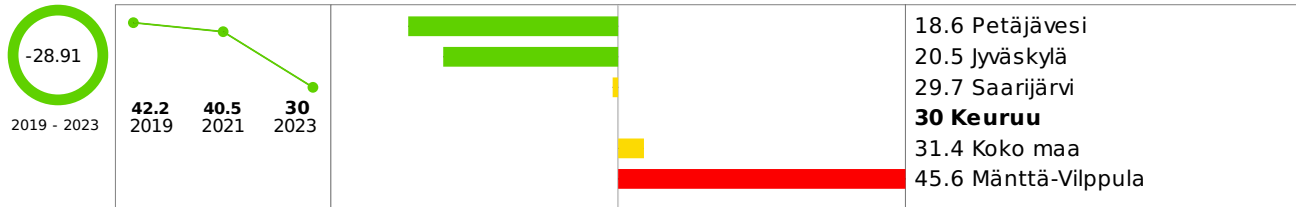
Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista

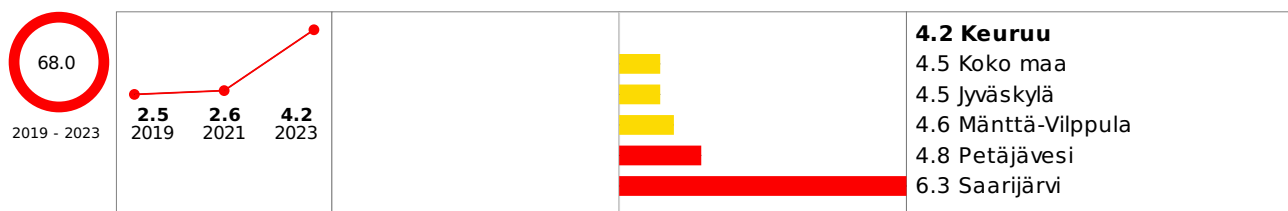

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

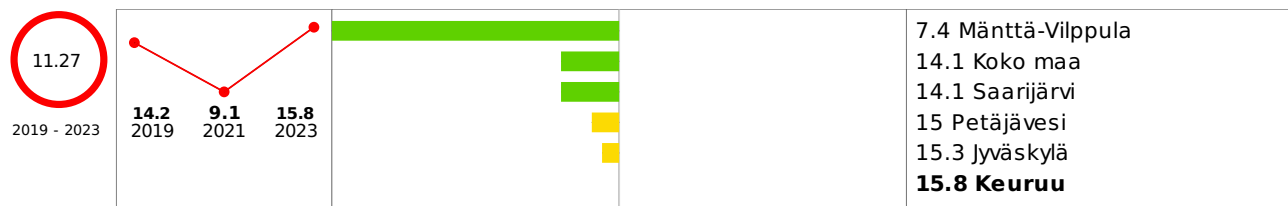

Osallisuus

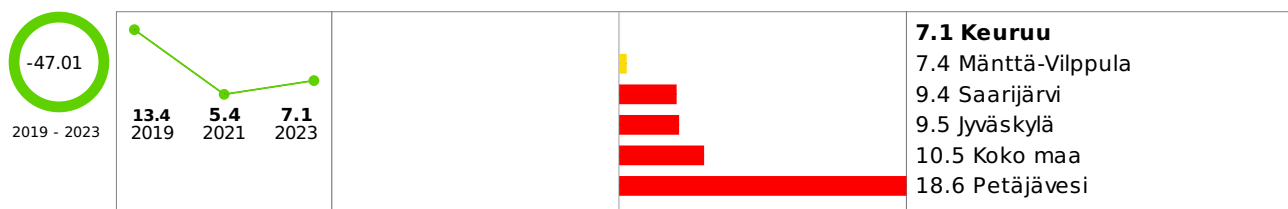
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

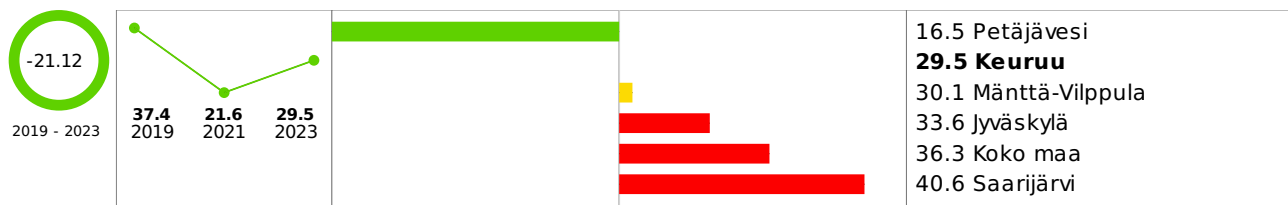

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

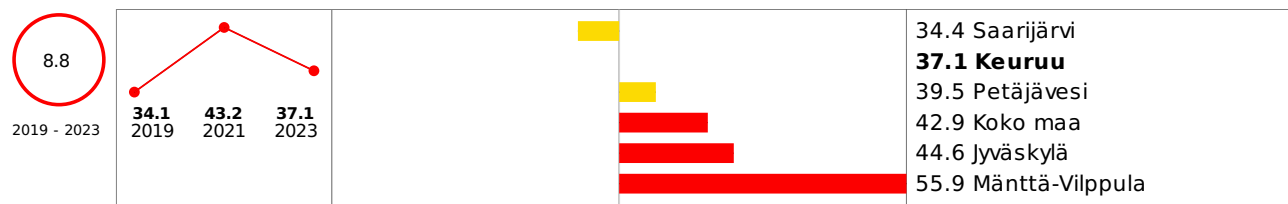

Uni

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

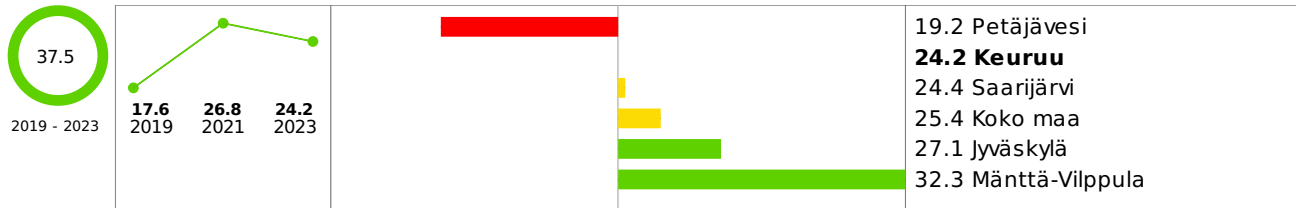

Liikunta

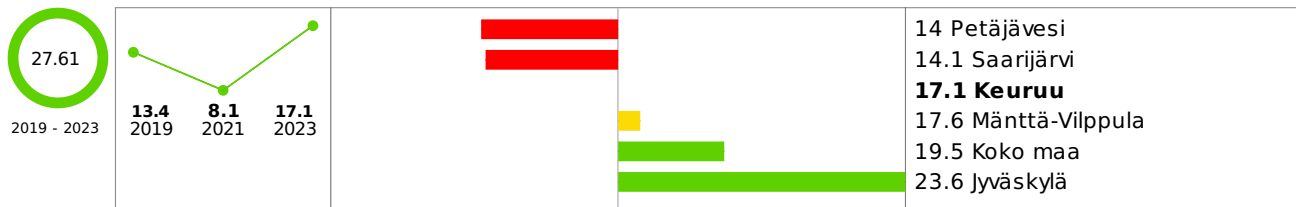
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

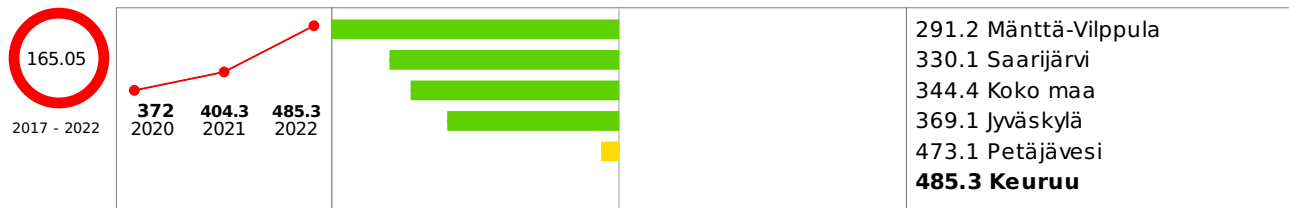

Seniorit

Seniorit

Seniorit

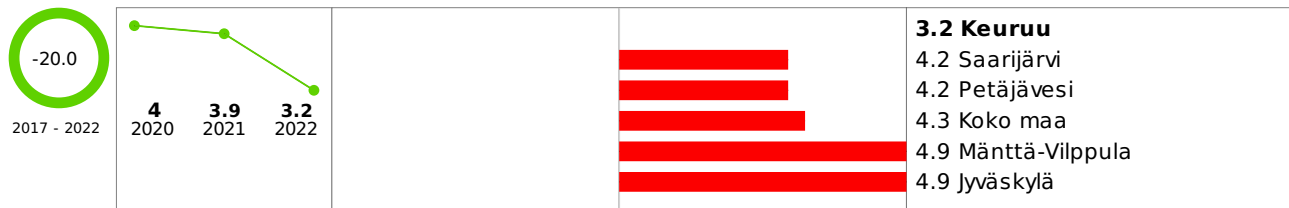
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

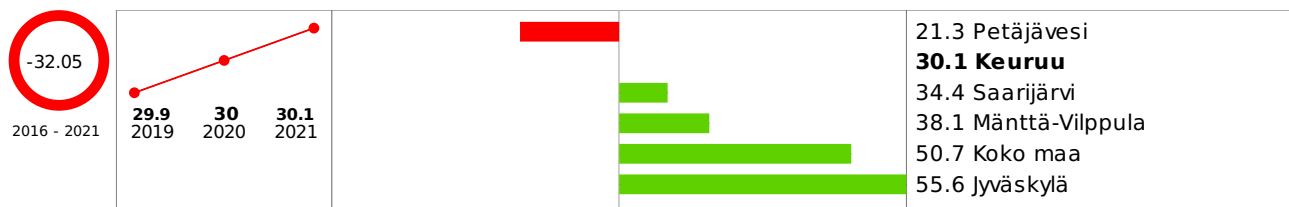
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUOSILLE 2021 - 2026

1 Strategian painopisteet ja linjaukset

Hyvinvointityötä ohjaa Keuruun kaupungin strategia "Oppiva yrityskaupunki 2022-2032". Kaupunkistrategian toteutumista seurataan ja raportoidaan kaupungin valtuustolle neljännesvuosittain. Raportoinnissa hyödynnetään erillistä raportointityökalua.

Strategian mukaan olemme:

Rohkeasti kokeileva

Kokeilemme rohkeasti ja olemme innokkaita oppimaan uutta.

Olemme kehittämisestä ja kokeilukulttuurista innostuva kaupunki. Olemme rohkeita kokeilemaan uutta eri alueilla ja asennoidumme virheisiin oppimiskokemuksina. Otamme kuntalaiset mukaan päätöksentekoon – yhdessä syntyy parasta.

Digitalisaation avulla tuomme palvelut lähemmäksi kuntalaisia ja luomme uusia mahdollisuuksia hyvään arkeen. Palvelemme paikallisia yrityksiä nopeasti sekä joustavasti, ja luomme parhaat olosuhteet yrittämiseen ja työntekoon. Aktiivisella yritysten ja oppilaitosten välisellä yhteistyöllä luomme loistavat edellytykset Keuruun kasvuun.

Lempeästi läsnä

Meillä arki on hyvää ja turvallista.

Tuotamme palveluja ihmiseltä ihmiselle. Hyödynnämme palveluissa digitalisaatiota ja suunnittelemme palvelut yksilöidysti, vastuullisesti ja erityisryhmien tarpeet huomioiden.

Olemme läntisen Keski-Suomen kaupan keskus ja osa Jyväskylän työssäkäyntialuetta. Olemme houkutteleva asuinpaikkakunta kiireetöntä elämää arvostaville. Meille on helppo tulla ja jäädä.

Asukkaamme ja mökkiläisemme osallistuvat aktiivisesti oman retkeily- ja asuinympäristönsä suunnitteluun.

Yhdessä tekevä

Olemme ylpeitä siitä mitä saamme yhdessä aikaan.

Olemme yhteistyöhaluinen ja -kykyinen kumppani.

Edistämme keuruulaisten hyvinvointia toimimalla yhdessä lähialueen toimijoiden kanssa.

Yhteistyö naapurikuntien kanssa vahvistaa palvelukokonaisuuttamme sekä lisää paikallista tarjontaa ja työpaikkoja.

Innostavan ja aktiivisen toimintakulttuurin kautta olemme haluttu yhteistyökumppani ja työnantaja.

Vastuullisesti toimiva

Vastuullisuus on osa arkeamme.

Toimintaamme ohjaa terveen kuntatalouden lisäksi ympäristövastuu sekä sosiaalinen vastuu. Kiertotalous ja kestävä kehitys ohjaavat valintojamme. Luontoarvot ovat lähellä sydäntämme.

Kaupunkikonsemimme on linjakas ja toiminta perustuu vastuullisuuteen ja läpinäkyvyyteen. Hyvinvoiva henkilöstö on tärkein voimavaramme.

Kuntalaisten onnellisuus on toimintamme ytimessä. Teemme päätöksiä avoimesti ja tasapuolisesti. Emme jätä ketään yksin.

2 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Tähän kappaleeseen on koottuna hyvinvointiin liittyviä suunnitelmia:

- [Lasten-ja-nuorten-hyvintointisuunnitelma-2023-2026.pdf](#)
- [Opiskeluhuollon suunnitelma 2023.PDF](#)
- [Liikuntasuunnitelma 2021-2024.pdf](#)
- [Nuorisopalveluiden kehittämissuunnitelma 2023-2026.PDF](#)
- [Suunnitelma-ikaantyneen-vaeston-tukemiseksi-2024-2026.pdf](#)
- [Kulttuuriportaati.pdf](#)

3 Tavoitteet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on valittu 7 tavoitekokonaisuutta, jotka ovat:

1. Ehkäisevä työ
2. Elinvoima
3. Kulttuuri
4. Liikunta
5. Mielenhyvinvointi
6. Osallisuus
7. Ravitsemus

3.1 Ehkäisevä työ

Ehkäisevä työ koostuu ehkäisevästä päihde- ja väkivaltatyöstä.

Lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) mukaan kunnan tulee huolehtia ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan. Lain mukaan kunnan on nimettävä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin. Vastaavana toimielimenä toimii kaupungin hallituksen päätöksellä kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta.

Toimielimen tehtävänä on:

- 1) Huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta.
- 2) Huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle.
- 3) Lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä.
- 4) Esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimessa sekä elinkeinotoimessa.
- 5) Huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitetut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1143/1994) ja tupakkalain (693/1976) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

Ehkäisevää työtä tehdään yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä hyvinvointialueelle toimii hyvinvointikoordinaattori.

Paikalliset ehkäisevän päihdetyön järjestöt:

Keuruun A-kilta ry:

A-kiltatoiminnan tarkoituksena on tarjota paikkakunnallaan päihdetoipujille vertaistukea ja päihteetöntä toimintaa.

Keuruun A-kilta ry:llä on avoimet ovet arkisin jokaisena päivänä ma-to klo 9-15 ja pe klo 9-13.

Keuruun Ystäväntupa ry:

Ystäväntuvan tarkoituksena on kristillisiin arvoihin pohjautuen edistää terveitä elämäntapoja ja sosiaalista kanssakäymistä ohjaamalla ja tukemalla ihmisiä aktiiviseen elämänhallintaan ja päihteiden käytön vähentämiseen. Toiminnan tehtävänä on päihde- ja mielenterveysongelmaisten arjessa tukeminen sekä syrjäytymisen haittojen ehkäisy.

Päiväkeskuksella on avoimet ovet ma-to klo 7-13.

AA toiminta:

AA toiminta kokoontuu joka tiistai klo 18.00 Ystäväntuvan tiloissa.

Ilmiöt

Keski-Suomen Hyvinvointialueen tilastojen mukaan keskisuomalaisten lasten ja nuorten humalahakuinen juominen ja tupakointi ovat vähentyneet. Sen sijaan nuuskan ja sähkötupakan käyttö ovat lisääntyneet. Uutena ilmiönä on noussut myös nikotiinipussien käyttö.

Keskisuomalaisten työikäisten tupakointi sekä humalahakuinen alkoholinkäyttö ovat yleisesti vähentyneet mutta sen sijaan liiallinen alkoholinkäyttö ja nuuskaaminen ovat lisääntymässä.

Ikääntyneiden tupakointi ei ole vähentynyt toisin kuin nuoremmassa verrokkiryhmässä. Humalahakuinen alkoholinkäyttö vähenee aikuisväestön parissa mutta ikääntyvät keskisuomalaiset muodostavat tässä poikkeuksen. Liiallinen tai humalahakuinen alkoholinkäyttö ovat lisääntymässä yli 65-vuotiaalla ja erityisesti huomioon otettavaa on 75 vuotta täyttäneiden miesten tilanne alkoholinkäytön lisääntymisen suhteen.

Muuhun maahan verrattuna Keski-Suomessa laittomien huumeiden kokeilu on hieman vähäisempää niin perusopetuksen kuin toisenkin asteen edellä tarkastelluilla vuositasoilla. (Hyvaks 2023a).

Vuonna 2022 keskisuomalaisista 20-64 vuotiaista 8% (koko maa 8,2%) ilmoitti kokeneensa fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa. Tilannekuva on erilainen, kun kokemuksia tarkastellaan sukupuolittain. Tällöin

keskisuomalaisista naisista 10,3% (koko maa 10,2%) ilmoitti väkivaltakokemuksista ja miehistä 6% (koko maa 6,2%). (Hyvaks 2023b).

Tavoitteet:

Keuruulla kasvatetaan lapsia ja nuoria päihdeettömään elämään.

Päihdehaittojen lieveilmiöitä pyritään minimoimaan ja tukipalveluita pyritään tuottamaan monipuolisesti.

Keuruulla tunnustetaan väkivalta ilmiönä, läheissuhdeväkivaltaa pyritään ehkäisemään moniammatillisessa yhteistyössä ja ohjaamaan ihmisiä avun piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Käytännön toimenpiteet

Ennalta ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan yhteistyössä Keuruun, Multian ja Petäjäveden alueen toimijoiden kanssa. Sama työryhmä toimii ennalta ehkäisevän läheissuhdeväkivallan työryhmänä. Työryhmä kokoontuu tarpeen mukaan. Kutsuttuina ovat olleet mm. Keski-Suomen hyvinvointialueen edustajat, Ehyt ry, Kriisikeskus Mobile ry, perhekeskukset, Keuruun ja Petäjäveden seurakunnat, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry ja poliisi.

Nuorten päihteiden käyttöä seurataan säännöllisesti Iso N-verkostossa, joka koostuu nuorten kanssa työskentelevistä henkilöstä. Keuruun nuorisopalvelut ovat tärkeässä roolissa kannustaessa ja kasvattaessaan nuoria päihdeettömään elämään. Joka 3. vuosi nuorisopalveluiden teemana on ennalta ehkäisevä päihdetyö. Alakouluissa päihdekasvatus sisältyy turvataitojen opetukseen. Yläkoulussa ja lukiossa päihteet kuuluvat terveystiedon oppiaineeseen.

Ehkäisevää väkivaltatyötä tehdään yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa. Väkivallan ehkäisyllä tarkoitetaan kaikkia niitä toimia, jotka estävät ennalta tulevaa väkivaltaa. Toimet voivat olla hyvin eri tasoisia: Yhteiskunnallisesti esimerkiksi tasa-arvon ja seksuaalikasvatuksen edistäminen ehkäisee väkivaltaa. Yksilötasolla väkivaltaa ehkäisee esimerkiksi kannustava kasvatus, vanhemmuuden tuki ja väkivaltaisen käyttäytymisen katkaiseminen. (THL 2022).

Ehkäisevän väkivaltatyön käytännön toimenpiteinä väkivallan ehkäisy sisältyy turvataito-opintosisältöihin. Lisäksi perheitä kohtaavia toimijoita pyritään kouluttamaan tunnistamaan läheissuhdeväkivaltaa kohdanneita henkilöitä ja neuvomaan avun hakemisessa. Kriisitilanteessa apua on mahdollista hakea esimerkiksi Keuruun seututerveyskeskuksesta tai perheneuvolasta.

Mittarit

Kouluterveyskyselyn päihdeindikaattorit

Kouluterveyskyselyn väkivaltaindikaattorit

Poliisin tilastot

3.2 Elinvoima

Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan edellytys. Kuntaliiton (2024) mukaan elinvoimapolitiikan strateginen tavoite on vahvistaa paikallistalouden kilpailukykyä ja lisätä siten kunnallisten palvelujen tuottamisessa tarvittavia resursseja. Kuntatalouteen nämä resurssit kanavoituvat ansio-, yhteisö- ja kiinteistöveroina sekä palveluista perittävinä maksutuloina. Elinkeinotoiminta, asukkaiden työllisyys ja osaaminen, kestävä ja toimiva elinympäristö sekä vireät yhteisöt ovat elinvoimaisuuden elementtejä, joille kestävä paikallis- ja aluetalous rakentuu.

Keuruun kaupungin elinvoimaisuuteen liittyviä tehtäviä on keskitetty elinvoiman ja asuinympäristön toimialalle. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa maankäytön suunnittelua, työllisyys- ja kotoutumispalveluita sekä matkailupalveluita, kiinteistöjen ja ulkoalueiden rakentamista ja kunnossapitoa sekä ympäristöterveyteen, ympäristönsuojeluun ja rakennusvalvontaan liittyviä viranomaistehtäviä. Lisäksi toimialan maaseutupalveluihin kuuluu maaseutuhallinnon järjestäminen Keuruun yhteistoiminta-alueella vuoden 2024 loppuun saakka sekä lomituspalveluiden järjestäminen lähes koko Keski-Suomen alueella.

Tavoite: Keuruulaisten taloudellinen ympäristö yrittää ja työskennellä on houkutteleva ja se tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia toimeentulon hankkimiseen. Keuruun asuinympäristö on asukkaille viihtyisä ja turvallinen.

Toimenpiteet kaudella 2023-2026:

- Kotouttamisohjelman laatiminen yhteistyössä Multian ja Petäjaveden kanssa
- Työllisyysalue uudistus TE 2025
- Nuorisotyöttömyyteen ehkäiseminen (nuorten työpaja, etsivä nuorisotyö sekä paikalliset te- ja työllisyyspalvelut)
- Keuruu Akatemia -mallin toteuttaminen (palveluiden keskittäminen eCenteriin)
- Liikenneturvallisuuden parannushankkeet
- Kevyenliikenteenväylien kunnossapito
- Varautumis- ja turvallisuusasioiden kehittäminen
- Retkeilyalueen esiselvitys ja alueen kehittäminen
- Ahtolan satama-alueen kehittäminen

Mittarit:

Alueen avoimien työpaikkojen määrä

Työttömyysaste

Asuinympäristön laatu (kuntalaiskysely)

3.3 Kulttuuri

Tavoite:

Keuruulla on tarjolla monipuolisesti matalankynnyksen kulttuuripalveluita. Merkittävimpiä julkisia toimijoita ovat

kaupungin kulttuuripalvelut, Keuruun kansalaisopisto, Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto, Keuruun museo ja kirjasto.

Keuruun Museo

Keuruun museo toimii taide- ja kulttuurihistoriallisena museona. Museo järjestää ympäri vuoden vaihtuvia näyttelyitä, tapahtumia ja työpajoja Kamanassa. Varsinaisen näyttelytilan lisäksi museo järjestää pienimuotoisia näyttelyitä myös museokaupan yhteydessä olevassa pienessä näyttelytilassa sekä Lehtiniemen aulagalleriassa. Museon kautta voi varata opastetun käynnin Keuruun sekä Pihlajaveden kirkkoihin ja kotiseutukohteisiin.

Keuruun museo tekee monipuolista yhteistyötä Keurusseudun toimijoiden, kuten Keuruun kaupungin ja sen toimijoiden, yhdistysten, seurojen ja yksityisten henkilöiden kanssa. Keuruun museota ylläpitää Keuruun Museosäätiö. Tarkeimpia rahoittajia ovat Keuruun kaupunki, Opetus- ja kulttuuriministeriö (vos-järjestelmä) ja Keuruun seurakunta.

Keuruun kansalaisopisto

Keuruun kansalaisopisto toimii Keuruun kaupungin sekä Multian ja Petäjaveden kuntien alueella. Sen tehtävänä on edistää elinikäistä inhimillistä kasvua ja kulttuuria järjestämällä mahdollisuuksia monipuoliseen oppimiseen.

Kansalaisopistossa voivat opiskella kaikki peruskoulutuksesta ja asuinpaikasta riippumatta. Opisto on tarkoitettu ensisijassa 16 vuotta täyttäneille, mutta muodollista ala- tai yläikärajaa ei ole. Opistossa on myös erillisiä alle 16-vuotiaiden opintoryhmiä. Keuruun kansalaisopisto voi myös järjestää tilauksesta yksilöllisesti suunniteltua ja toteutettua maksupalvelukoulutusta yrityksille ja yhteisöille.

Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto

Läntisen Keski-Suomen musiikkiopisto on Keuruun kaupungin ylläpitämä Taiteen perusopetuslain (633/1998) mukaista tavoitteellista musiikinopetusta antava oppilaitos, jossa voivat opiskella noin 6 - 20-vuotiaat lapset ja nuoret. Musiikkileikkikoulussa voi opiskella myös alle kouluikäisenä. Yli 20-vuotiaat aikuiset voivat hakea opiskelemaan musiikkiopiston avoimelle osastolle. Keuruun lisäksi musiikkiopiston toimialueeseen kuuluvat Multia ja Petäjävesi.

Kirjasto

Kirjaston tehtävänä on lain yleisistä kirjastoista (1492/2016) mukaan edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä

- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Keuruun kirjasto kuuluu Keski-kirjastoihin. Toimipisteet koostuvat pääkirjastosta, Haapamäen kirjastosta ja kirjastoautosta. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä mm. kolmannen sektorin toimijoiden, seurakunnan, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja Keuruun lukion kanssa.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritalo Kimara

Kulttuuritalo Kimara on esittävälle taiteelle tarkoitettu tila. Tilaan annetaan käyttövuoroja ensisijaisesti esittävän taiteen, koulujen ja opistojen tarpeisiin. Vapaita, maksullisia aikoja, annetaan myös muille toimijoille tilan soveltuvuus toimintaan huomioiden. Keuruun esittävän taiteen talon tuki ry. tuottaa tilaan kahviopalveluita. Talkootyön osuus on vuodessa yli 1.000 tuntia ja vapaaehtoiset mahdollistavat talon toiminnan.

Esitykset painottuvat viikonloppuihin ja iltoihin. Ohjelmatarjonnassa on mm. näytelmiä, musiikkiesityksiä, puhetilaisuuksia, elokuvia ja avoimia kohtaamistilaisuuksia. Tilaa hallinnoi kaupungin kulttuuripalvelut.

Kulttuuriopetussuunnitelma -Kulttuuriportaati

Kulttuuriportaati on Keuruun varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen tavoitteellinen kulttuurikasvatussuunnitelma, joka tutustuttaa lapset ja nuoret oman kotipaikkakunnan kulttuurilaitoksiin, oman alueen kulttuuriperintöön, eri taiteen aloihin ja taiteen perusopetukseen. Taiteen perusopetusta koordinoi Keuruun kansalaisopisto. Kulttuuriportaati -suunnitelman tavoitteena on tuoda taide ja kulttuuri osaksi lasten ja nuorten arkea. Suunnitelma ymmärretään laajasti, portailla tutustutaan erilaisissa oppimisympäristöissä eri taiteen lajeihin aktiivisena kokijana ja tekijänä. Suunnitelma mahdollistaa yhdenvertaiset mahdollisuuden tutustua ja päästä osalliseksi lastenkulttuuripalveluista. Ohjelman sisällöt on suunniteltu niin, että ne tukevat esiopetuksen ja peruskoulun osalta opetussuunnitelmien sisältöjä.

Vapaaehtoistyö

Kulttuurin tuottamisessa ja tapahtumien järjestämisessä merkittävin toiminnan mahdollistava elementti on vapaaehtoistyö. Eri yhdistykset järjestävät toimintaa yhteistyössä kulttuuritoimen, kirjaston, kansalaisopiston ja museon kanssa. Paikallisia kulttuuritoimijoita ovat mm. Keuruu esittävän taiteen tuki ry, Einari Vuorelan seura ry, Keuruun kotiseutuyhdistys Keuruselän Seura ry, Keuruun talkooteatteri, Keuruselä Kesäteatteri ry, Pihlajaveden kotiseutuyhdistys ja Keuruun taiteilijaseura.

Tavoite:

Keuruu tarjoaa monipuolisesti erilaisia kulttuurielämyksiä, sivistystä ja matalankynnyksen mahdollisuuksia osallistua toimintaan. Kulttuuria tuotetaan yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Toimenpiteet kaudella 2023-2026:

Saavutettavuuden edistäminen

Järjestyöyhteistyön kehittäminen

Kulttuurin ja kulttuuriharrastusten näkyvyyden lisääminen

Lasten ja nuorten kulttuurisuunnitelman päivittäminen (kulttuuriportaati)

Kulttuurisen nuorisotyön kehittäminen

Keuruun kaupunki 40 vuotta -juhllaisuudet (18.6.2026)

Keskustan kulttuuriperintöreitistön päivitys

Kulttuurikummi -toiminnan käynnistäminen

Mittarit:

Prosentuaalinen osuus kunnan asukkaista, jotka osallistuvat kansalaisopiston toimintaan

Prosentuaalinen osuus kunnan asukkaista, jotka käyttävät lainausoikeutta kirjastossa

Museon asiakasmäärä

Kaupungin ja järjestöjen yhteistyössä tuottamien tapahtumien määrä

3.4 Liikunta

Liikuntalaki (390/2015) velvoittaa kuntia edistämään asukkaiden liikkumista. Yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen
- 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Tehtävien toteuttamisen kunnassa tulee tapahtua eri toimialojen yhteistyönä sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Keuruun liikuntatoimijakenttää on kuvattu liikuntapalveluiden kehittämissuunnitelmassa, joka löytyy liitteestä "Liikuntapalveluiden kehittämissuunnitelma 2021-2024".

Tavoite:

Keuruulaiset liikkuvat liikuntasuosituksen mukaan. Kaupunki tarjoaa monipuolisesti erilaisia liikkumismahdollisuuksia ja tekee tiivistä yhteistyötä liikuntaa järjestävien seurojen kanssa.

Liikuntasuositukset:

Alle kouluikäisten liikuntasuositus (UKK-instituutti 2023)

Kouluikäisten liikuntasuositus (UKK-instituutti 2023)

Viikoittainen liikumisen suositus 18-64-vuotiaille UKK-instituutti

Työkäisen väestön liikumissuositus (UKK-instituutti 2023)

VIREYTTÄ LIKKUMALLA

Viikoittainen liikunnan suositus yli 65-vuotiaille UKK-instituutti
www.ukkinstituutti.fi

Ikääntyneiden liikuntasuositus (UKK-instituutti 2023)

Toimenpiteet kaudella 2023-2026

Liikuntapalvelut edistää arkiliikuntaa.

Liikuntapalvelut edistää yhteistyössä puisto-osaston kanssa lähiliikuntapaikkoja ja niiden käyttöä.

Ulko- ja luontoliikunnan mahdollisuuksia kehitetään.

Keven liikenteen väylät ylläpidetään liikkumaan houkuttelevina.

Varhaiskasvatuspäivän aikana toteutetaan 2/3 osaa päivittäisestä liikunnasta.

Kaikissa kouluissa on käytössä pitkä liikuntavälitunti ja koulupäivien liikunnallistamista kehitetään.

Liikuntasuunnitelma päivitetään vuonna 2024.

Ilmiöt

Valtion liikuntaneuvoston (2024) mukaan liikuntatottumuksiin vaikuttavina ilmiöinä on mm. seuraavat teemat:

- 1) Elintavat ja eriarvoistuminen - Liikuntatottumusten välinen polarisaatio paljon ja vähän liikkuvien välillä kasvaa
- 2) Ilmaston muutos - Liikkumiseen valikoitavat kulkutavat
- 3) Digitalisaatio - Työelämän murros ja passivoivien ympäristöjen muodostuminen kouluihin ja työpaikoille digitalisaation seurauksena
- 4) Väestön ikääntyminen - Ikääntyneen väestön liikkumistarpeiden huomiointi ja palvelutarpeiden kasvu
- 5) Kaupungistuminen - Miten maankäytössä turvataan tiivistyvien alueiden liikuntamahdollisuudet ja vastaavasti miten taantuvien alueiden mahdollisuudet turvataan.

Mittarit

Move-mittauksen tulokset

Kouluterveyskyselyn tulokset

Uimahallin kävijämäärät

Kaatumistapahtumien määrä

3.5 Mielenhyvinvointi

Mielenterveys on voimavara, osa terveyttä ja tärkeää yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta. Mielenterveyden edistäminen on toimintaa, joka tukee hyvän mielenterveyden toteutumista ja jonka tavoitteena on vahvistavien ja suojaavien tekijöiden lisääminen. Mielenterveyden edistämällä voi olla yhteisön positiivisen mielenterveyden lisäämisen kautta myös mielenterveyden häiriöitä ehkäisevä vaikutus. (THL 2024).

Keuruulla toimii Mielen Tie ry. Yhdistyksen perustarkoituksena on järjestää vertaistukitoimintaa mielenterveyskuntoutujille ja heidän läheisilleen Keuruulla ja sen lähikuntien alueella. Mielentien toimitilat sijaitsee Sieväsen kulmassa osoitteessa Keuruuntie 16, 42700 Keuruu. Yhdistyksen tavoittaa puhelimitse 045 78357872 tai sähköpostitse miellentie.yhdistys@gmail.com

Keski-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry järjestää toimintaa mielenterveysomaisille. Keuruun avoin omaisryhmä on vertaisryhmä, jossa mielenterveysomaisilla/läheisillä on mahdollisuus tavata toisiaan. Ryhmästä saat vertaistukea läheisen psyykkiseen sairauteen ja omaan jaksamiseen liittyvissä asioissa. Ryhmään ovat tervetulleita sekä uudet että jo aikaisemmin toimintaan osallistuneet omaiset. Ryhmä kokoontuu määräajoin Lehtiniemessä.

Myös Ystävätupa (kts. kpl 3.1) tarjoaa apua mielenterveyden tukemiseen.

Mielenhyvinvoinnin edistämisen tavoite:

Tavoitteena on vahvistaa mielenterveyttä ja ennalta ehkäistä mielenterveyteen kohdistuvia uhkia.

Toimenpiteet kaudella 2023-2026

Mielenhyvinvoinnin osalta kunnan toimenpiteet kohdistuvat ennen kaikkea ennalta ehkäisevään mielenhyvinvointityöhön ja mielenterveyden edistämiseen. Työjaossa primääripreventio kuuluu kunnan vastuulle, mutta sekundaari- ja tertiaaripreventio Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle. Kunta tekee hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä mm. yhteisöllisen oppilashuollon osalta.

Kunta pyrkii edistämään mielen hyvinvointia mm. nuorisotyön ja jalkautuvien henkilöiden avulla. Esimerkiksi kasvatusohjaajat, etsivä nuorisotyöntekijät ja koulunuorisotyöntekijä kohtaavat nuoria. Nuorisopalveluiden vuosittaisena teemana on joka kolmas vuosi mielenterveyden edistäminen.

Mielenterveyteen myönteisesti vaikuttavia asioita ovat mm. arjen turvallisuus, miellyttävä elinympäristö sekä taloudellinen turvallisuus. Keuruun kaupungin työllisyyspalvelujen edustaja on kouluttautumassa työkyky-ohjauksen asiantuntijaksi.

Keuruun kaupunki pyrkii torjumaan ja ehkäisemään yksinäisyyttä. Yksinäisyydellä on ilmeinen yhteys mielenterveyden haasteisiin mm. masennukseen. Kaupunki pyrkii tukemaan kolmannen sektorin toimijoita, jotka mahdollistavat ihmisille mahdollisuuden tulla kohdatuksi ja nähdyksi.

Ilmiöt

Mielenterveyden haasteet lisääntyvät. Erityisesti ahdistuneisuushäiriö on noussut viime vuosina masennusta yleisemmäksi syyksi sairaspöissaoloille.

Mielenterveyden haasteet koskevat kaikkia ikäluokkia, mutta erityisesti nuoria.

(Lähde Kela 2024).

Mittarit

Kouluterveyskyselyn indikaattorit koskien mielenterveyttä ja yksinäisyyttä.

3.6 Osallisuus

Osallisuus merkitsee mukanaoloa, vaikuttamista sekä huolenpitoa ja yhteisesti rakennetusta hyvinvoinnista osalliseksi pääsemistä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023).

Osallisuus on vahvasti yhteydessä hyvinvointiin: matalan osallisuuden kokemuksen on todettu liittyvän muun muassa vakavaan psyykkiseen kuormittuneisuuteen, yksinäisyyteen ja huonoksi koettuun työkykyyn. Kokemus osallisuudesta lisää hyvinvointia, turvallisuutta, uskoa tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiin. Osallisuustyön tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää. (THL 2023b).

Kunnan velvollisuus osallisuuden edistämiseen pohjautuu lainsäädäntöön. Esimerkiksi Perustuslain (731/1999) mukaan yksilöllä on oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. Lisäksi julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä

itseään koskevaan päätöksentekoon.

Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan asukkailla ja käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Kunta voi itsenäisesti päättää, miten se tämän velvollisuutensa toteuttaa.

Kunta voi edistää osallistumista ja vaikuttamista esimerkiksi seuraavin tavoin:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

(Lähde: Kuntalaki 410/2015)

Toimenpiteet kaudella 2023-2026

- Asukasosallisuus-tilaisuuksien järjestäminen ja lisääminen suunnitelmakaudella
- Lasten ja nuorten osallistuva budjetointi parittomin vuosin
- Aikuisväestön osallistuva budjetointi parillisin vuosin
- Kuntalaiskysely parittomin vuosin

Mittarit

Kuntalaiskyselyn osallisuusindikaattorit

Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja (HYTE-kerroin indikaattori)

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen (HYTE-kerroin indikaattori)

3.7 Ravitseminen

Ravitsemusterveyden edistäminen nivoutuu osaksi terveyden edistämistä. Terveellinen ravitseminen on kokonaisuus, jossa ratkaisevat jokapäiväiset valinnat pitkällä aikavälillä. Elimistö tarvitsee riittävästi suojaravintoaineita ja sopivasti energiaa pysyäksään terveenä ja toimintakykyisenä. Energiankulutuksen ja -saannin tulee olla tasapainossa ja ravinnon monipuolista.

Keuruun kaupunki pyrkii edistämään ravitsemusterveyttä kaikissa ikäryhmissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Lautasmalli (Terveyttä ruoasta - suomalaiset ravitsemussuositukset, VRN, 2014)

Tavoitteet:

Keuruulla kasvatetaan lapsia ja nuoria tasapainoiseen ja monipuoliseen ruokasuhteeseen.

Ikääntyneille mahdollistetaan avoimia tilaisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen ja monipuoliseen ruokailuun.

Toimenpiteet:

Ravitsemuksen edistämistä toteutetaan yhteistyössä Multian ja Petäveden kuntien kanssa.

Kouluissa noudatetaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Kaupunki viestii ravitsemus- ja ruokasuosituksista eri ikäryhmille.

Kaupunki jalkauttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen maakunnallista "Hyvinvointia ravitsemuksesta" -suunnitelmaa.

Mittarit:

Kouluterveyskyselyn mittarit

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

4 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Lähteet

Hyvaks 2023a. Keski-Suomen hyvinvointialueen ehkäisevän työn tilastot. Viitattu 8.12.2023.

Hyvaks 2023b. Keski-Suomen hyvinvointialueen ehkäisevän väkivaltatyön tilastot. Viitattu 8.12.2023.

Kela 2024. <https://www.kela.fi/ajankohtaista-henkilöasiakkaat/5973700/mielenterveysongelmat-veivat-jo-yli-100-000-suomalaista-pitkalle-sairauspoissaololle-vuonna-2023> viitattu 19.1.2024.

Keski-Suomen Liitto 2022. Tilastot. Viitattu 2.1.2024.

Keulink 2023. Tilastot. Viitattu 2.1.2024.

Kuntaliitto 2024. <https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-talous> Viitattu 22.1.2024.

Ruokavirasto 2023. Ravitsemuksen edistämisen johtaminen kunnissa ja alueilla. <https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/terveytta-edistava-ruokavalio/ravitsemuksella-hyvinvointia/kunta/> Viitattu 8.12.2023.

Sitra 2023 <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2023/#trendit> viitattu 9.2.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. <https://stm.fi/osallisuuden-edistaminen> viitattu 19.1.2024.

THL 2022. <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-ehkaisy> viitattu 27.11.2023.

THL 2023a. <https://thl.fi/aiheet/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi> viitattu 6.7.2023.

THL 2023b <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet> viitattu 19.1.2024.

THL 2024 <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen> viitattu 19.1.2024

Tilastokeskus 2024.

Valtion liikuntaneuvosto 2024. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/muutostekijat/> viitattu 9.2.2024.

VRN 2014. Terveyttä ruoasta - suomalaiset ravitsemussuositukset. Viitattu 14.12.2023.